

Άρειος Πάγος
(Γ' Πολιτικό Τμήμα)
Αριθμός αποφάσεως 1631/2009

Περίληψη

Χρησικτησία – Πράξεις νομείς – Η νομή συγκροτείται από δύο στοιχεία, το σωματικό και το πνευματικό - Το σωματικό στοιχείο εκδηλώνεται με τη φυσική εξουσίαση (κατοχή) του πράγματος κατά τρόπο που αποκλείει άλλον από αυτήν, η οποία υπάρχει όταν ασκούνται πάνω στο πράγμα υλικές και εμφανείς πράξεις, που προσιδιάζουν στη φύση και στον προορισμό του, έτσι ώστε το πράγμα, κατά την αντίληψη των συναλλαγών, να θεωρείται ότι βρίσκεται κατά τρόπο σταθερό στη διάθεση του νομέα καθώς και όταν ο νομέας, χωρίς να βρίσκεται σε διαρκή σωματική επαφή με το πράγμα, έχει την εποπτεία του και τη δυνατότητα άσκησης φυσικής εξουσίας κάθε στιγμή - Το πνευματικό στοιχείο εξωτερικεύεται με τη μεταχείριση του πράγματος κατά τρόπο που προσιδιάζει σε κύριο αυτού - Ως πράξεις νομής θεωρούνται μεταξύ άλλων, η επίβλεψη, η επίσκεψη του ακινήτου, η φύλαξη αυτού, οι καταμετρήσεις και η σύνταξη σχεδιαγραμμάτων, η αποδοχή της κληρονομιάς και η καταβολή φόρου κληρονομιάς.

Κείμενο

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Δημήτριο Κανελλόπουλο, Αντιπρόεδρο, Ελισάβετ Μουγάκου - Μπρίλλη, Μίμη Γραμματικούδη, Ιωάννη Σίδερη και Σπυρίδωνα Μιτσιάλη, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 28 Ιανουαρίου 2009, με την παρουσία και της γραμματέως Φωτεινής Σαμέλη, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσειόντος: Χ, κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Χρήστο Βαρβαρίγο.

Του αναιρεσιβλήτου: Αυτόνομου Οικοδομικού Οργανισμού Αξιοματικών Στρατού, Ξηράς, Θάλασσας και Αέρος (Α.Ο.Ο.Α.) που εδρεύει στου ... και εκπροσωπείται νόμιμα, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Αλέξανδρο Χρήστου, με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 29-4-2003 αγωγή του ήδη αναιρεσιβλήτου που κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 6780/2004 του ίδιου Δικαστηρίου, 5579/2005 προδικαστική και 4580/2007 οριστική του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητά ο αναιρεσειών με την από 7-11-2007 αίτησή του. Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο εισηγητής Αρεοπαγίτης Σπυρίδων Μιτσιάλης ανέγνωσε την από 8-1-2009 έκθεση του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης. Ο πληρεξούσιος δικηγόρος του αναιρεσειόντος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης και την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1033, 1041, 1045 και 1051 ΑΚ σαφώς προκύπτει ότι η κυριότητα επί ακινήτου αποκτάται αφενός μεν κατά παράγωγο τρόπο με σύμβαση, η οποία καταρτίζεται για κάποια νόμιμη αιτία με συμβολαιογραφικό έγγραφο που μεταγράφεται νόμιμα, αφετέρου με πρωτότυπο τρόπο με τακτική και έκτακτη χρησικτησία. Επί τακτικής χρησικτησίας απαιτείται

νόμιμος τίτλος, μεταγραφή τούτου και νομή με διάνοια κυρίου και καλή πίστη επί μία δεκαετία, ενώ επί εκτάκτου χρησικτησίας απαιτείται νομή με διάνοια κυρίου επί μία εικοσαετία συνεχώς. Περαιτέρω από τη διάταξη του άρθρου 974 ΑΚ, που ορίζει ότι "όποιος απέκτησε τη φυσική εξουσία πάνω στο πράγμα (κατοχή) είναι νομέας του, αν ασκεί την εξουσία αυτή με διάνοια κυρίου", συνάγεται ότι η νομή συγκροτείται από δύο στοιχεία, το σωματικό (corpus) και το πνευματικό (animus domini). Το μεν σωματικό εκδηλώνεται με τη φυσική εξουσίαση (κατοχή) του πράγματος κατά τρόπο που αποκλείει άλλον από αυτήν, το δε πνευματικό εξωτερικεύεται με τη μεταχείριση του πράγματος κατά τρόπο που προσιδιάζει σε κύριο αυτού. Ειδικότερα υπάρχει φυσική εξουσίαση, όταν ασκούνται πάνω στο πράγμα υλικές και εμφανείς πράξεις που προσιδιάζουν στη φύση και στον προορισμό του, έτσι ώστε το πράγμα, κατά την αντίληψη των συναλλαγών, να θεωρείται ότι βρίσκεται κατά τρόπο σταθερό στη διάθεση του νομέα. Υπάρχει επίσης φυσική εξουσία και όταν ο νομέας δεν βρίσκεται σε διαρκή σωματική επαφή με το πράγμα, έχει όμως την εποπτεία του και τη δυνατότητα άσκησης φυσικής εξουσίας κάθε στιγμή (ΑΠ 184/2006). Ως πράξεις νομής θεωρούνται μεταξύ άλλων, η επίβλεψη, η επίσκεψη του ακινήτου, η φύλαξη αυτού, οι καταμετρήσεις και η σύνταξη σχεδιαγραμμάτων και αν αφορά κληρονομαίο ακίνητο, η αποδοχή της κληρονομιάς και η καταβολή φόρου κληρονομιάς (ΑΠ 2008/2006). Τέλος, ο από το άρθρο 559 αρ. 19 ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως ιδρύεται όταν δεν προκύπτουν επαρκώς από τις παραδοχές της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης τα περιστατικά που είναι αναγκαία στη συγκεκριμένη περίπτωση για την κρίση του δικαστηρίου περί της συνδρομής των νόμιμων όρων και προϋποθέσεων της διάταξης που εφαρμόστηκε ή περί της μη συνδρομής τούτων, η οποία αποκλείει την εφαρμογή της, καθώς και όταν η απόφαση έχει ανεπαρκείς ή αντιφατικές αιτιολογίες σχετικά με το χαρακτηρισμό των περιστατικών που έγιναν δεκτά και έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, όχι δε όταν υφίστανται ελλείψεις αναγόμενες στην εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα στην ανάλυση, στάθμιση και αιτιολόγηση του πορίσματος που έχει εξαχθεί από αυτές, εφόσον το πόρισμα από την εκτίμηση αυτή εκτίθεται σαφώς (Ολ. ΑΠ 1/1999, Ολ. ΑΠ 24/1992). Στην προκείμενη περίπτωση, το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχτηκε, ύστερα από ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων, τα ακόλουθα : Δυνάμει του ... αγοραπωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Αθηνών, που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου ..., στον τόμο ..., με αριθμό ... και αναμεταγραφεί λόγω της καταστροφής του υποθηκοφυλακείου από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής, στο τόμο ... με αριθμό ..., οι συνεταιρισμοί α) αποκαταστάσεως καλλιεργητών Πικερμίου - Λιόπεσι και β) Αποκαταστάσεως καλλιεργητών Πικερμίου - Σπάτα απέκτησαν κατά κυριότητα, κατά το ήμισυ εξ αδιαιρέτου καθένας από αυτούς, από τοντο αγρόκτημα, που κείται στην θέση και συνορεύει, όπως στην απόφαση αναφέρεται, το οποίο είχε περιέλθει σ' αυτόν κατά κυριότητα, νομή και κατοχή από την μητέρα του δυνάμει του ... συμβολαίου του ιδίου ως άνω συμβολαιογράφου, που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου Κρωπίας, στον τόμο ..., με αριθμό Στη συνέχεια έγινε τοπογράφηση του ως άνω αγροκτήματος από τον μηχανικό ..., ο οποίος συνέταξε το από 27-2-1926 τοπογραφικό διάγραμμα, που έχει προσαρτηθεί στο ... διανεμητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αθηνών Με το εν λόγω διανεμητήριο συμβόλαιο, που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Κρωπίας, στον τόμο ..., με αριθμό ..., οι ως άνω συνεταιρισμοί προέβησαν στη διανομή του αγορασθέντος από αυτούς κτήματος, πλην του τμήματος, που εμφανίζεται στο προαναφερθέν τοπογραφικό διάγραμμα υπό τα μικρά αλφαριθμητικά γράμματα α-β-γ-δ-ε-ζ-η-θ-ι-κ-λ-α, που έμεινε αδιανεμητο. Από τη διανομή αυτή

έλαβε κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή ο συνεταιρισμός Αποκατάστασης Καλλιεργητών Πικερμίου - Σπάτα τα εμφανόμενα στο αυτό διάγραμμα υπό τα κεφαλαία αλφαριθμητικά γράμματα "Α" και "Γ" διακεκριμένα εδαφικά τμήματα. Από τα εδαφικά αυτά τμήματα, το με στοιχεία "Γ", εκτάσεως 3.215 στρεμμάτων, που φέρει την ονομασία ..., ο συνεταιρισμός Αποκαταστάσεως Καλλιεργητών Πικερμίου - Σπάτα διεχώρισε σε 20 εδαφικά τεμάχια, επιφανείας 161 στρεμμάτων το καθένα και τα μεταβίβασε στα μέλη του. Κατά το έτος 1950 και δυνάμει του ΑΝ.1563/1950 συστήθηκε το ενάγον νομικό πρόσωπο με την επωνυμία "Αυτόνομος Οικοδομικός Οργανισμός Αξιοματικών του Στρατού Ξηράς Θαλάσσης και Αέρος" (ΑΟΟΑ), υπαγόμενο στην εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, με σκοπό, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ως άνω αναγκαστικού νόμου, τη στέγαση των στερουμένων στέγης μονίμων αξιοματικών και ανθυπασπιστών των ενόπλων δυνάμεων της χώρας. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού το ενάγον προέβη, κατά τα έτη 1971 - 1972 στην αγορά διαφόρων εδαφικών εκτάσεων στην ως άνω περιοχή, στη θέση ή ... ή ... Πιο συγκεκριμένα, Α) δυνάμει του ... συμβολαίου της συμβολαιογράφου Κρωπίας, που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου Σπάτων, στον τόμο ..., με αριθμό ... το ενάγον αγόρασε από τον ... και τον ... αγρόκτημα επιφανείας 11 στρεμμάτων, κείμενο στην ως άνω περιοχή και εμφανόμενο με τον αριθμό ... του ... τμήματος, καθώς και στον ... κτηματολογικό πίνακα, που προσαρτώνται στην ... πράξη της συμβολαιογράφου Κρωπίας, συνορευόμενο, όπως στην απόφαση αναφέρεται. Του εν λόγω αγροτεμαχίου οι ως άνω δικαιούχοι του ενάγοντος είχαν καταστεί κύριοι με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, καθότι ασκούσαν επ' αυτού τις, προσιδιάζουσες σ' αυτό πράξεις νομής, με καλή πίστη και διάνοια κυρίου από του έτους 1936, προβαίνοντας στον καθαρισμό του αγρίου εδάφους, καλλιεργώντας τα εδαφικά τμήματα, που ήταν δυνατόν να καλλιεργηθούν και εποπτεύοντας την εν λόγω ιδιοκτησία τους Β). Δυνάμει του ... πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Κρωπίας, που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου Σπάτων στον τόμο ..., με αριθμό ..., αγόρασε από τον ... το αγρόκτημα, το κείμενο στην ίδια θέση, στην περιοχή εμφανόμενο υπό τον αριθμό ... του ... τμήματος, στο ... σχηματικό διάγραμμα και στο ... κτηματολογικό πίνακα που προσαρτώνται στην ... πράξη της συμβολαιογράφου Κρωπίας, εκτάσεως 20 στρεμμάτων περίπου, συνορευόμενο, όπως επίσης στην απόφαση αναφέρεται. Ο εν λόγω δικαιούχος του ενάγοντος είχε αποκτήσει το εν λόγω ακίνητο εν μέρει, κατά τα 4/32 εξ αδιαιρέτου επί εδαφικής εκτάσεως 161 στρεμμάτων με έκτακτη χρησικτησία, νεμόμενος το ως άνω εδαφικό τμήμα κατά τα εν λόγω ποσοστά εξ αδιαιρέτου με καλή πίστη και με διάνοια κυρίου, ασκώντας επί αυτού τις προσιδιάζουσες σ' αυτό πράξεις νομής και κατοχής και συγκεκριμένα καλλιεργώντας το και εποπτεύοντάς το από το έτος 1932. Γ) Δυνάμει του ... πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Κρωπίας που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου Σπάτων, στον τόμο ..., με αριθμό ..., το ενάγον αγόρασε από την ... ένα αγρόκτημα στην ίδια ως άνω θέση, στην περιοχή, εμφανόμενο με τον αριθμό ... του ... τμήματος, στο ... σχηματικό διάγραμμα και στο ... κτηματολογικό πίνακα, που προσαρτώνται στην ... πράξη της συμβολαιογράφου Κρωπίας, επιφανείας 10 στρεμμάτων πλέον ή έλαττον, συνορευόμενο, όπως στην απόφαση αναφέρεται, που περιήλθε σ' αυτήν από κληρονομιά της αποβιώσασης στις 23-12-1963 μητέρας της ..., δυνάμει της ... δημόσιας διαθήκης αυτής, συνταχθείσης ενώπιον του συμβολαιογράφου Αθηνών Η διαθήκη αυτή δημοσιεύθηκε κατά τη συνεδρίαση της 27.2.1964, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με το πρακτικό 1179/1964 και την κληρονομιά αποδέχθηκε δυνάμει της ... πράξης αποδοχής κληρονομιάς της συμβολαιογράφου Κρωπίας που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα

βιβλία μεταγραφών του Δήμου Σπάτων, στον τόμο ..., με αριθμό Επί των ως άνω εδαφικών τμημάτων το ενάγον νομικό πρόσωπο, από το έτος 1972, που περιήλθαν σ' αυτό, κατά τα ως άνω ασκούσε συνεχώς και αδιαλείπτως τις προσιδιάζουσες σ' αυτά πράξεις νομής με τους ως άνω νόμιμους τίτλους, με καλή πίστη και διάνοια κυρίου. Πιο συγκεκριμένα τα εν λόγω εδαφικά τμήματα, αλλά και την μείζονα έκταση των 3.215 στρεμμάτων ελέγχει και εποπτεύει με επιτόπιες επισκέψεις των αρμοδίων υπαλλήλων του, έχει αναθέσει σε συνεργασία με τους ιδιοκτήτες ομόρων προς την εν λόγω έκταση ιδιοκτησιών, τη φύλαξη σε φύλακες, για την αποτροπή καταπατήσεων, είχε τοποθετήσει περιφερειακά πινακίδες, οι οποίες αφορούσαν και τα ως άνω εδαφικά τμήματα, με την ένδειξη της απαγόρευσης της ρίψης μπαζών και προέβη στις προσήκουσες νόμιμες ενέργειες και διατυπώσεις, ενώπιον των αρμοδίων Υπηρεσιών, για τον αποχαρακτηρισμό της περιοχής και την ένταξη αυτής στο σχέδιο πόλεως, προκειμένου να επιτευχθεί η στεγαστική αποκατάσταση των στερουμένων οικίας μελών του. Στα πλαίσια της σχετικής διαδικασίας αστικού αναδασμού, που δρομολογήθηκε από το ενάγον, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1337/1983, με την 16588/689/1988 απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ, εγκρίθηκε η οικιστική καταλληλότητα της προαναφερόμενης έκτασης ιδιοκτησίας του, για την εξυπηρέτηση στεγαστικών αναγκών πρώτης κατοικίας και στη συνέχεια καθορίστηκε το σύνολο της έκτασης (στην οποία περιλαμβάνονται και όμορα ακίνητα άλλων οικοδομικών συνεταιρισμών, καθώς και τρίτων) ως Ζώνη Αστικού Αναδασμού, ορίστηκε το ίδιο φορέας ανάπτυξης της ζώνης διενέργειας του αναδασμού με το π.δ. 17.11-5.12./1988 και προέβη στην κτηματογράφηση της ευρύτερης περιοχής και στην αποτύπωση αυτής σε σχεδιαγράμματα, στην κατάρτιση μελετών, στην ανάρτηση επισήμων ανακοινώσεων στα κοινοτικά καταστήματα της Κοινότητας ... και του Δήμου ... και στη καταχώρηση προσκλήσεως στον τύπο προς τους ιδιοκτήτες των ακινήτων της υπό αναδασμό περιοχής να προσκομίσουν τους τίτλους ιδιοκτησίας τους, προκειμένου να καταγραφούν ως κύριοι. Έτσι το ενάγον κατέστη κύριο των προμνησθέντων εδαφικών τμημάτων παραγωγώς, αλλά και πρωτοτύπως, με τα προσόντα της τακτικής και έκτακτης χρησικτησίας. Κατά τον Ιανουάριο του 2003 ο εναγόμενος κατέλαβε τμήματα των ως άνω αγροτεμαχίων συνολικής επιφανείας 4.902,48 τ.μ., τα περιέφραξε πρόχειρα και τα καλλιέργησε. Συγκεκριμένα από το πρώτο αγρόκτημα των 11 στρεμμάτων κατέλαβε εδαφικό τμήμα 1.344,18 τ.μ., το οποίο εμφανίζεται στο από Ιανουαρίου 2003 τοπογραφικό διάγραμμα του τοπογράφου μηχανικού ... και συνορεύει, κατά το ως άνω διάγραμμα, ανατολικά εν μέρει επί πλευράς ΓΔ, μήκους 100 μέτρων με ιδιοκτησία..... και εν μέρει επί πλευράς 196 μέτρων με ιδιοκτησία ..., δυτικά επί πλευράς 296,15 μέτρων με ιδιοκτησία του Οικοδομικού Συνεταιρισμού με την επωνυμία βόρεια και νότια επί πλευράς μήκους 4,54 μέτρων με προέκταση της ιδιοκτησίας του ενάγοντος της ίδιας εδαφικής λωρίδας. Από το δεύτερο αγρόκτημα, κατέλαβε εδαφικό τμήμα 2.371,32 τμ, εμφανιζόμενο με τον αριθμό ... στο προαναφερόμενο τοπογραφικό διάγραμμα και συνορευόμενο ανατολικά επί πλευράς μήκους 296,28 μέτρων και δυτικά επί πλευράς μήκους 296,55 μέτρων με ιδιοκτησία του συνεταιρισμού με την επωνυμία, βόρεια και νότια επί πλευράς 8 μέτρων με συνεχόμενα τμήματα ίδιας εδαφικής λωρίδας ιδιοκτησίας του ενάγοντος και από το αγρόκτημα κατέλαβε εδαφικό τμήμα 1.186,98 τ.μ., εμφανιζόμενο με τον αριθμό ... στο ως άνω τοπογραφικό διάγραμμα και συνορευόμενο ανατολικά επί πλευράς μήκους 296,81 μέτρων και δυτικά επί πλευράς 296,68 μέτρων με ιδιοκτησία του συνεταιρισμού με την επωνυμία, βόρεια και νότια επί πλευράς μήκους 4 μέτρων με υπόλοιπα τμήματα της ίδιας λωρίδας ιδιοκτησίας του ενάγοντος. Τα ως άνω εδαφικά τμήματα είναι τα επίδικα. Βέβαια, ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι τα επίδικα εδαφικά τμήματα αποτελούν τμήματα μείζονος εκτάσεως 120 στρεμμάτων,

που ανήκε κατά δικαίωμα πλήρους κυριότητας στον πατέρα του επικαλούμενος ότι κάποιος Ιταλός, ονόματι ..., είχε μεταβιβάσει στον πατέρα του την έκταση αυτή, δυνάμει ατύπου συμβάσεως πωλήσεως, κατά το έτος 1945, ότι κατά το έτος 1966 ο πατέρας του μεταβίβασε την εν λόγω έκταση σ' αυτόν, δυνάμει ατύπου συμβάσεως δωρεάς και ότι έκτοτε ο ίδιος ασκεί επ' αυτού τις προσιδιάζουσες σ' αυτό πράξεις νομής για χρόνο πέραν της εικοσαετίας, έχοντας καταστεί κύριος αυτού με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας. Δεν αποδείχθηκε, ωστόσο, η ουσιαστική βασιμότητα του ισχυρισμού του αυτού. Δικαστική κρίση για το θέμα αυτό δεν μπορεί να στηριχθεί στα προσκομιζόμενα από τον εναγόμενο αποδεικτικά μέσα. Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο αναιρεσίβλητος - ενάγων έγινε κύριος των επιδικών ακινήτων τόσο με παράγωγο τρόπο όσο και με πρωτότυπο τρόπο (τακτική και έκτακτη χρησικτησία) και απέρριψε την ένσταση ίδιας κυριότητας του αναιρεσείοντος - εναγομένου, απορρίπτοντας την έφεση του τελευταίου κατά της πρωτόδικης απόφασης που είχε δεχθεί την ένδικη διεκδικητική αγωγή του αναιρεσίβλητου. Με την κρίση του αυτή, το Εφετείο δεν στέρησε την προσβαλλόμενη απόφασή του από νόμιμη βάση εξαιτίας ανεπαρκών ή αντιφατικών αιτιολογιών, αφού, αναφορικά με το ζήτημα της απόκτησης από τον ενάγοντα και ήδη αναιρεσίβλητο, της κυριότητας των επιδικών ακινήτων με τακτική και έκτακτη χρησικτησία, που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, εξέθεσε χωρίς αντιφάσεις και με πληρότητα και σαφήνεια τα πραγματικά περιστατικά που δέχτηκε ως αποδεικνύόμενα και που ήταν αναγκαία για την εφαρμογή των ουσιαστικών διατάξεων των άρθρων 1033, 1041 και 1045 Α.Κ., αφού δέχτηκε ότι ο ενάγων, από το έτος 1972 που περιήλθαν σ' αυτόν τα επίδικα δυνάμει των αναφερόμενων συμβολαίων, τα νεμήθηκε με τα αναφερόμενα νόμιμα προσόντα, εκθέτοντας και συγκεκριμένες υλικές και εμφανείς πράξεις νομής συνεχώς μέχρι τον Ιανουάριο 2003 που ο εναγόμενος τα κατέλαβε. Επομένως, ο από το άρθρο 559 αρ. 19 ΚΠολΔ, τέταρτος λόγος αναίρεσης, ο οποίος προτάσσεται, και με τον οποίο ο αναιρεσείων υποστηρίζει τα αντίθετα, είναι αβάσιμος. Με τον ίδιο (τέταρτο) λόγο αναίρεσης κατά τα λοιπά, υπό την επίφαση της παραπάνω πλημμέλειας πλήττεται η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων, η οποία όμως ανααιρετικώς είναι ανέλεγκτη και έτσι ο παρών λόγος κατά το αντίστοιχο αυτό μέρος του, είναι απαράδεκτος (άρθρο 561 παρ. 1 ΚΠολΔ).

II. Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 11 περ. γ' του Κ.Πολ.Δ., αναίρεση επιτρέπεται αν το δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι επικαλέστηκαν και προσκόμισαν. Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 335 και 338 έως και 340 Κ.Πολ.Δ. προκύπτει ότι το δικαστήριο της ουσίας, προκειμένου να σχηματίσει την κρίση του για τους πραγματικούς ισχυρισμούς των διαδίκων, που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη του όλα τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, χωρίς να επιβάλλεται να γίνεται ειδική αναφορά και χωριστή αξιολόγηση του καθενός απ' αυτά, αρκεί να καθίσταται αδιστακτως βέβαιο από όλο το περιεχόμενο της απόφασης, ότι συνεκτιμήθηκαν όλα τα αποδεικτικά μέσα που με επίκληση προσκομίστηκαν νόμιμα από τους διαδίκους. Με τον πρώτο λόγο της αναίρεσης, κατά το τμήμα του από το άρθρο 559 αριθ. 11 περ. γ' ΚΠολΔ, ο αναιρεσείων προβάλλει την αιτίαση, ότι το Εφετείο δεχόμενο ότι πράξεις νομής στα επίδικα ακίνητα άσκησε ο αναιρεσίβλητος και οι δικαιопάροχοί του και όχι αυτός και με βάση αυτό κρίνοντας ότι κύριος αυτών κατέστη ο αναιρεσίβλητος, δεν έλαβε υπόψη τα πιο κάτω έγγραφα, τα οποία ενώπιον αυτού είχε επικαλεστεί και είχε προσκομίσει, ήτοι : 1. Το από 30.7.1979 ιδιωτικό συμφωνητικό, 2. Το από 4.3.1926 διάγραμμα ..., 3. Τα πρακτικά της αρ. 460/2001 αποφάσεως του Ειρηνοδικείου

Κρωπίας, 4. Τα πρακτικά της αρ 461/2001 αποφάσεως Ειρηνοδικείου Κρωπίας, 5. Τα πρακτικά της αρ. 406/2003 αποφάσεως Ειρηνοδικείου Κρωπίας και την περιεχόμενη σ' αυτά και στα αμέσως παραπάνω δύο πρακτικά κατάθεση του μάρτυρα ..., 6. Τις φωτογραφίες ρητινευμένων πεύκων, 7. Τις φωτογραφίες ρετινόλακκου με ημερομηνία 1.4.63, 8. Την αριθμ. 14/18/1.1.2002 απόφαση Πολεοδομίας, 9. Την αριθμ. 567/2006 απόφαση Ειρηνοδικείου Κρωπίας, 10. Το αριθμ. 05 διάγραμμα, 11. Την αριθμ. ... Αεροφωτογραφία, 12. Την αριθμ. ... Αεροφωτογραφία, 13. Την από 3.5.2007 έγγραφη δήλωσή μου για εξέταση του μάρτυρά του, 14. Το από 30.7.1979 συμφωνητικό πώλησης - εξοφλητική απόδειξη, 15. Αεροφωτογραφίες των ετών 1996 και 2001. Όμως το Εφετείο βεβαιώνει στην προσβαλλόμενη απόφασή του ότι κατέληξε στο αποδεικτικό του πόρισμα για την άσκηση πράξεων νομής στα επίδικα ακίνητα από τον αναιρεσίβλητο και για την απόκτηση κυριότητας σαυτά από τον τελευταίο και από "τα έγγραφα που οι διάδικοι επικαλούνται νόμιμα και προσκομίζουν". Από τη βεβαίωση αυτή του Εφετείου και από όλο το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης απόφασης, το οποίο εκτίθεται παραπάνω, καθίσταται αδιαστάτως βέβαιο, ότι το εν λόγω δικαστήριο έλαβε υπόψη και συνεκτίμησε και όλα τα προαναφερόμενα έγγραφα, κάνοντας μάλιστα ειδική μνεία των αεροφωτογραφιών, από τα οποία, όπως διατείνεται ο αναιρεσείων, αποδεικνύονταν η νομή και η κυριότητά του στα επίδικα και, επομένως, ο πιο πάνω λόγος αναίρεσης είναι αβάσιμος.

III. Η νομική αοριστία της αγωγής, δηλαδή εκείνη που συνδέεται με τη νομική εκτίμηση του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που πρέπει να εφαρμοστεί, ελέγχεται ως παράβαση από το άρθρο 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ, αν το δικαστήριο της ουσίας, για την κρίση του ως προς το νόμο βάσιμο της αγωγής, είτε αξίωσε περισσότερα στοιχεία από όσα ο νόμος απαιτεί, για τη θεμελίωση του ασκούμενου δικαιώματος, είτε αρκέστηκε σε λιγότερα από τα απαιτούμενα στοιχεία. Αντιθέτως, η ποσοτική ή ποιοτική αοριστία του δικογράφου της αγωγής υπάρχει, αν ο ενάγων δεν αναφέρει στην αγωγή με πληρότητα τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποτελούν προϋπόθεση για την εφαρμογή του κανόνα δικαίου, στον οποίο στηρίζεται το αίτημα της αγωγής. Στην περίπτωση αυτή η αγωγή απορρίπτεται ως αόριστη και η σχετική παράβαση ελέγχεται αναιρετικά με τους λόγους του άρθρου 559 αρ. 8 ή 14 ΚΠολΔ (ΑΠ 373/1989). Κατά τη τελευταία διάταξη αναίρεση επιτρέπεται και αν το δικαστήριο παρά το νόμο, κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από δικαίωμα ή απαράδεκτο. Εξάλλου για να είναι ορισμένος ο ανωτέρω λόγος αναίρεσης όταν προβάλλεται αιτίαση κατά της προσβαλλόμενης απόφασης συνιστάμενη στο ότι η κρινόμενη αγωγή είναι αόριστη και έπρεπε να απορριφθεί εκ του λόγου αυτού, πρέπει στο αναιρετήριο να διαλαμβάνεται ποιο ακριβώς ήταν το περιεχόμενο της αγωγής, ως προς ποιο σημείο αυτή δεν είναι πλήρης και σε τι συνίσταται η αοριστία της για να κριθεί εάν πρόκειται για νομική, ποιοτική ή ποσοτική αοριστία, ενώ η συμπλήρωση του αναιρετηρίου με παραπομπή σε άλλο δικόγραφο δεν επιτρέπεται (ΑΠ 202/2004). Αν δε εκκαλών είναι ο εναγόμενος την ένσταση περί αοριστίας της αγωγής ενώπιον του Εφετείου πρέπει αυτός να επαναφέρει μόνο με την έφεση ή με πρόσθετο λόγο έφεσης. Περαιτέρω επί διεκδικητικής αγωγής ακινήτου (άρθρο 1094 ΑΚ) οφείλει ο ενάγων, εκτός των άλλων, να περιγράψει το επίδικο ακίνητο, μνημονεύοντας με λεπτομέρεια τη θέση, την έκταση, την ιδιότητα (ως οικόπεδο, αγρός, κτίριο κ.λ.π.) και τα όρια του, ώστε να μη γεννιέται αμφιβολία για την ταυτότητα του (ΑΠ 181/2006). Με το δεύτερο, από τον αριθμό 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, λόγο αναίρεσης ο αναιρεσείων προβάλλει την αιτίαση ότι το Εφετείο με το να μη απορρίψει ως απαράδεκτη, λόγω αοριστίας της, την ένδικη αγωγή υπέπεσε στην πλημμέλεια της προαναφερθείσας διάταξης. Ειδικότερα, κατά τον αναιρεσείοντα και

κατ' εκτίμηση του ισχυρισμού του, η ένδικη αγωγή πάσχει αοριστία διότι δεν περιγράφονται επαρκώς τα επίδικα ακίνητα (λωρίδες εδάφους) σε σχέση με τη θέση τους στο μείζον ακίνητο, δεν προσδιορίζεται η απόσταση κάθε λωρίδας από τις παρεμβαλλόμενες λωρίδες ιδιοκτησίας τρίτων και την παρακείμενη οδό, δεν αναφέρεται μεταβίβαση της συννομής από το συνεταιρισμόστους επόμενους συννομείς, δεν αναφέρει τους υπόλοιπους, εξ αδιαιρέτου συγκυρίους που έλαβαν μέρος στην άτυπη διανομή του 1926, ούτε τον τρόπο κατά τον οποίο καθένας από εκείνους απέκτησε επ' αυτού συγκυριότητα εξ αδιαιρέτου και κατά ποίο ακριβώς ποσοστό, δεν αναφέρει νόμιμο τρόπο μεταβίβασης της νομής, δεν αναφέρονται συγκεκριμένες πράξεις νομής που περιέχουν πράξεις φυσικής εξουσίασης επί των επιδικών, ακόμη και ότι η αναφορά του ενάγοντος στην ένδικη αγωγή "προβαίνω με τα εντεταλμένα όργανά μου σε πράξεις που προσιδιάζουν στην ιδιοσυστασία της περιοχής" καθιστά την αγωγή αόριστη. Με την έφεση η μόνη αοριστία που προβλήθηκε είναι ότι δεν περιγράφονται λεπτομερώς στην αγωγή οι εκτάσεις, τις οποίες ο ενάγων φέρεται να απέκτησε με τα επικαλούμενα συμβόλαια, ούτε οι επίδικες εκτάσεις, οι οποίες φέρονται να αποτελούν τμήματα του μείζονος ακινήτου, το οποίο ο ενάγων φέρεται να απέκτησε με τα πιο πάνω συμβόλαια. Όμως από την παραδεκτή (άρθρο 561 παρ. 2 ΚΠολΔ) εκτίμηση του περιεχομένου της ένδικης αγωγής, τα επίδικα ακίνητα περιγράφονται σ' αυτή επαρκώς τόσο το καθένα χωριστά, όσο και σε σχέση, όσο είναι απαραίτητο, με τη θέση τους στο επαρκώς επίσης περιγραφόμενο μείζον ακίνητο, κατά τρόπον ώστε να μη γεννιέται αμφιβολία για την ταυτότητά τους, δεν είναι δε αναγκαία η παράθεση των λοιπών στοιχείων που αναφέρει ο αναιρεσείων. Επομένως ο δεύτερος λόγος αναίρεσης, αναφορικά με τις πιο πάνω αιτιάσεις είναι αβάσιμος. Ο ίδιος λόγος, ως προς τις υπόλοιπες περί αοριστίας αιτιάσεις οι οποίες αναφέρονται αμέσως παραπάνω είναι απαράδεκτος, αφού ο αναιρεσείων τις αιτιάσεις αυτές δεν τις επικαλέστηκε με την έφεση, όπως από αυτήν προκύπτει.

IV. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 450 παρ. 2 και 451 παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι κάθε διάδικος ή τρίτος έχει υποχρέωση να επιδείξει τα έγγραφα που κατέχει και που μπορούν να χρησιμεύσουν για απόδειξη. Για να είναι όμως ορισμένη η σχετική αίτηση, η οποία μπορεί να υποβληθεί και με τις προτάσεις, εφόσον την ανωτέρω υποχρέωση έχει διάδικος, πρέπει να προσδιορίζονται σαυτή ειδικώς τα επιδεικτέα έγγραφα και να καθορίζεται ότι βρίσκονται στην κατοχή του αντιδίκου, διότι το γεγονός αυτό αποτελεί προϋπόθεση της υποχρεώσεώς του για επίδειξή τους (ΑΠ 1341/2000, ΑΠ 291/1993). Με τον τρίτο, από τον αριθμό 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, λόγο αναίρεσης ο αναιρεσείων προβάλλει την αιτίαση ότι το Εφετείο παρά το νόμο κήρυξε απαράδεκτο και απέρριψε το αίτημά του (αναιρεσειόντος) να επιδείξει ο αναιρεσίβλητος τα παρακάτω έγγραφα, από τα οποία θα αποδεικνυόταν ότι ο τελευταίος ουδέποτε άσκησε πράξεις νομής στα επίδικα ακίνητα. Ειδικότερα ζήτησε ο αναιρεσείων την επίδειξη των εξής εγγράφων : 1. Σε σχέση με τον ισχυρισμό του αναιρεσιβλήτου ότι : "είχε προβεί επανειλημμένως στην αποτύπωση της αγορασθείσης εκτάσεως ταύτης με μηχανικούς, με κατάρτιση σχεδιαγραμμάτων και τοπογραφήσεως", 1.1. Όλες τις εγκριτικές διαταγές του Γενικού Επιτελείου Στρατού (Γ.Ε.Σ.), με τις οποίες είχε προβεί στην αποτύπωση της επιδικού εκτάσεως, με μηχανικούς τοπογράφους για την κατάρτιση τοπογραφικών σχεδιαγραμμάτων των επιδικών κτημάτων. 1.2. Τα έγγραφα με τα οποία ανετίθετο σε μηχανικούς (σε ποιούς και πότε) η εκτέλεση των σχετικών ως άνω εργασιών στα επίδικα. 1.3. Τα έγγραφα στα οποία κατεχωρείτο η εκτέλεση των εργασιών αυτών στα επίδικα και η διάρκεια τους (έναρξη και λήξη). 1.4. Τα πρωτόκολλα παράδοσης και παραλαβής των σχετικών εργασιών στα επίδικα. 1.5. Τα έγγραφα που πιστοποιούν, ποία πρόσωπα και

πότε εκτέλεσαν επιτοπίως και επί των επιδίκων τις εργασίες αποτύπωσης σχεδιαγραμμάτων και τοπογραφίσεως. 16 Τα Φύλλα Πορείας (των προσώπων που εκτέλεσαν τις εργασίες αυτές), από τα οποία προκύπτουν οι σχετικές μετακινήσεις από τον τόπο της εργασίας τους στα επίδικα, ποίοι, πότε και για πόσο χρονικό διάστημα συμμετείχαν σε αυτές, καθώς και τί είδους τοπογραφικά όργανα χρησιμοποιήθηκαν, από ποίους και για ποίο χρονικό διάστημα. 1.7. Τις σχετικές αποδείξεις πληρωμής για τις άνω εργασίες (υλικά και προσωπικό. 1.8. Το Μητρώο των τοπογραφικών εργασιών της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (Γ.Υ.Σ.), στο οποίο είναι καταγεγραμμένες όλες ανεξαιρέτως οι εργασίες, που έχουν εκτελεσθεί στα επίδικα από μηχανικούς τοπογράφους (τα ονόματά τους, το χρονικό διάστημα απασχολήσεως και την τοποθεσία που έγινε η αποτύπωση). 1.9. Την εκτελεσθείσα εργασία αποτύπωσης της εκτάσεως με μηχανικούς τοπογράφους, καθώς και τα καταρτισθέντα από αυτούς τοπογραφικά διαγράμματα. 2. Σε σχέση με τον ισχυρισμό του αναιρεσίβλητου ότι : "(είχε προβεί) στην τοποθέτηση πινακίδων με την ένδειξη τα συναφή έγγραφα, εφόσον αφορούν τα επίδικα ήτοι : 2.1 Την απόφασή του για την κατασκευή και τοποθέτηση πινακίδων. 2.2. Τις συμβάσεις, οι οποίες υπεγράφησαν με τρίτο (εργολάβο/ανάδοχο του συναφούς έργου) για την κατασκευή και τοποθέτηση πινακίδων. 2.3. Τις αποδείξεις πληρωμής (από τον αντίδικο προς τον εργολάβο, προς τους εργάτες των συνεργείων και προς τους προμηθευτές των υλικών), για την τοποθέτηση πινακίδων. 3. Σε σχέση με τον ισχυρισμό του αναιρεσίβλητου ότι : (είχε προβεί) στη φύλαξη της έκτασης δια φυλάκων, τα συναφή έγγραφα, ήτοι : 3.1. Την απόφαση για την πρόσληψη φυλάκων. 3.2. Την οικεία σύμβαση που υπεγράφη από τον αντίδικο και τους προσληφθέντες φύλακες. 3.3. Τις αποδείξεις πληρωμής από τον αντίδικο προς τους φύλακες. 4. Σε σχέση με τον ισχυρισμό του αναιρεσίβλητου ότι : "ότι (έκαναν) επιτόπιες επισκέψεις καθώς και τη φύλαξη της εκτάσεως από τα εντεταλμένα προς τούτο Όργανα του Α.Ο.Ο.Α., τα συναφή έγγραφα, ήτοι : 4.1 Τις αποφάσεις για την πραγματοποίηση επιτόπιων επισκέψεων στα επίδικα και φύλαξης. 4.2. Τα έγγραφα που αποδεικνύουν την εκτέλεση των επιτόπιων επισκέψεων και της φύλαξης. 4.3. Την προς τούτο σχετική αλληλογραφία μεταξύ του αναιρεσίβλητου και των φυλάκων. 4.4. Το Ημερολόγιο - Δυναμολόγιο του, από το οποίο προκύπτει, ποίος επραγματοποίησε τις αποτυπώσεις του επιδίκου, καθώς και τις επιτόπιες επισκέψεις σε αυτό, πότε διενεργήθηκαν αυτές και ποία διάρκεια είχαν. Όμως στην αίτησή του αυτή για επίδειξη ο αναιρεσειών δεν περιγράφει επακριβώς και δεν προσδιορίζει ειδικώς τα προς επίδειξη έγγραφα, αλλ' αορίστως επικαλείται όλα τα προαναφερόμενα έγγραφα. Εξαιτίας της ελλείψεως αυτής η αίτηση αυτή του αναιρεσειόντος ήταν αόριστη και, επομένως, απαράδεκτη. Το Εφετείο, συνεπώς, με το να απορρίψει για το λόγο αυτό την παραπάνω αίτηση του αναιρεσειόντος, δεν υπέπεσε στην πλημμέλεια η οποία, κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αρ. 14 του ΚΠολΔ, ιδρύει λόγο αναίρεσης και, επομένως, ο τρίτος λόγος αναίρεσης είναι αβάσιμος.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 7-11-2007 αίτηση του X για αναίρεση της 4580/2007 απόφασης του Εφετείου Αθηνών.

Καταδικάζει τον αναιρεσειόντα στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσιβλήτου, τα οποία ορίζει στο ποσό των χιλίων διακοσίων (1.200) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 28 Απριλίου 2009. Και Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 30 Ιουνίου 2009.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ